

Педагог-психологтың кеңесі

Баланың ерекшелігін түсіну және қабылдау

- Баланың мүмкіндіктерін, күшті және әлсіз жақтарын зерттеу.
- Әр бала жеке тұлға екенін ескеріп, оның қажеттіліктеріне көңіл бөлу.

Эмоциялық қолдау көрсету

- Баланың өзін жайлы, қауіпсіз сезінуіне жағдай жасау.
- Қиындықтарға қарамастан, оның жетістіктерін айтып, мадақтап отыру.

Жеке түзету-дамыту жоспарын құру

- Баланың даму деңгейіне сәйкес жеке түзету-дамыту жоспарын дайындау маңызды.
- Ойын арқылы оқыту әдістерін қолдану, себебі ойын – баланың негізгі іс-әрекеті.

Ата-аналармен тығыз байланыста болу

- Ата-аналарға бала дамуы туралы тұрақты түрде ақпарат беріп, олармен бірлесіп жұмыс істеу.
- Үй жағдайында қолдануға болатын жаттығулар мен ойын түрлерін ұсыну.

Қарым-қатынас пен әлеуметтік дағдыларды дамыту

- Баланың құрдастарымен араласуына көмектесіңіз, арнайы рөлдік ойындар ұйымдастыру.
- Жан-жақты дамуға ықпал ететін арнайы жаттығулар мен әдістерді қолдану.

Сенсорлық және моторлық дамуды қолдау

- Тактильді ойындар, сенсорлық аймақтар, ұсақ моторикаға арналған жаттығуларды енгізу.
- Ерекше балалар үшін арнайы терапия түрлерін (арт-терапия, құм терапиясы, музыкатерапия) пайдалану.

Төзімділік пен шыдамдылық таныту

- Әр баланың өз даму қарқыны бар екенін есте сақтау.
- Ұсақ жетістіктердің өзін бағалап, баланы шабыттандырып отыру.

Дефектологтың кеңесі

Баланың ерекшелігін түсініп, қабылдау

- Балаңызды басқа балалармен салыстырмаңыз, оның жетістіктеріне қуаныңыз.
- Баланың дамуы әртүрлі болатынын түсініп, оның күшті жақтарын қолдаңыз.

Жүйелілік пен тәртіпті ұстаныңыз

- Күн тәртібін сақтаңыз, себебі тұрақтылық пен қайталанатын іс-әрекеттер балаға қауіпсіздік сезімін береді.
- Белгілі бір іс-әрекеттерді (тамақтану, ұйқы, оқу, ойын) бір уақытта жасауды әдетке айналдырыңыз.

Тіл және қарым-қатынас дағдыларын дамыту

- Балаңызбен мүмкіндігінше көп сөйлесіңіз, оның реакциясына назар аударыңыз.
- Ыңғайлы қарым-қатынас әдістерін табыңыз (ым-ишара, суреттер, арнайы құрылғылар).

Сенсорлық және моторлық дамуды қолдау

- Ұсақ моторика мен сенсорлық қабілеттерді дамыту үшін құм, су, түрлі текстурадағы заттармен ойнауға мүмкіндік беріңіз.
- Саусақ жаттығулары мен массаж жасау жүйке жүйесін тыныштандырып, сөйлеу қабілетін жақсартады.

Ойын арқылы дамытуға көп көңіл бөліңіз

- Балаға жаңа дағдыларды үйретуде ойынның рөлі зор.
- Көңілді, қызықты ойындар арқылы баланың зейінін, есте сақтауын және ойлау қабілетін дамытыңыз.

Эмоционалдық қолдау көрсетіңіз

- Баланы жетістіктері үшін мақтап, мотивациясын арттырыңыз.
- Оның көңіл-күйіне мән беріп, стрессті жағдайлардан қорғауға тырысыңыз.

Мамандармен бірлесе жұмыс жасаңыз

- Дефектолог, логопед, психолог, арнайы педагог сияқты мамандардың көмегіне жүгініңіз.
- Мамандар ұсынған жаттығуларды үйде қайталап, тұрақты түрде дамуына ықпал етіңіз.

Дене тәрбиесінің нұсқаушысының кеңесі

Баланың физикалық мүмкіндіктерін ескеру

- Балаңыздың дене даму ерекшеліктерін, күшті және әлсіз тұстарын зерттеу.
- Қандай қимылдар оған қиындық тудыратынын және қайсысы жеңіл орындалатынын бақылау.

Күнделікті қозғалысты көбейтіңіз

- Бала күніне кемінде 30-60 минут дене белсенділігімен айналысуы керек.
- Жаяу жүру, жүгіру, секіру, созылу сияқты қарапайым жаттығуларды күн тәртібіне енгізу.

Қарапайым жаттығулардан бастаңыз

- Қол-аяқты созу, тепе-теңдік жаттығулары, баяу жүгіру, доппен ойындар сияқты жеңіл қозғалыстарды үйренуден бастау.
- Балаға жаттығуларды ойын түрінде көрсетсеңіз, оған қызықтырақ болады.

Ұсақ және жалпы моториканы дамытуға көңіл бөліңіз

- Ерекше балалардың көпшілігінде ұсақ моторикасы дамымаған болуы мүмкін, сондықтан доп лақтыру, заттарды ұстау, саусақ гимнастикасы пайдалы.
- Жалпы моториканы дамыту үшін жүзу, велосипед тебу, гимнастика сынды жаттығуларды қолданыңыз.

Ойын арқылы қозғалысты ынталандырыңыз

- Баламен белсенді ойындар ойнаңыз: доп ойыны, арқан тарту, туннельден өту, секіртпемен секіру.
- Балаға қозғалысты жағымды эмоциялармен байланыстыру маңызды.

Су процедураларын қолданыңыз

- Су жаттығулары (жүзу, суда жүру) бұлшық ет тонусын жақсартып, денені босаңсытады.
- Егер мүмкіндік болса, баланы арнайы бассейнге апарған пайдалы.

Баланың жетістігін бақылаңыз

- Әр жаттығудың нәтижесін қадағалап, аз да болса жетістіктерін атап өтіңіз.
- Бала өзін еркін сезінетін жаттығуларды көбірек жасаңыз.

Мамандармен кеңесіңіз

- Физикалық терапевт, арнайы дене шынықтыру мамандары, реабилитологтардың кеңесіне жүгініңіз.
- Егер балаңызда қимыл-қозғалысқа қатысты қиындықтар болса, арнайы түзету жаттығуларына қатысуын қамтамасыз етіңіз.

Баланы мақтап, қолдау көрсетіңіз

- Кез келген жетістігін мақтап, оның ынтасын арттырыңыз.
- Баланың өз-өзіне деген сенімін нығайту үшін сүйіспеншілік пен қолдау көрсету маңызды.

Музыка жетекшісінің кеңесі

Музыканың ерекше балаларға әсері

- Музыка есте сақтау, сөйлеу, моторика және эмоциялық тұрақтылықты дамытуға көмектеседі.
- Ән айту, музыкалық ойындар мен ырғақтық жаттығулар арқылы баланың сенсорлық қабылдауын жақсартуға болады.
- Музыка балаға өзін еркін білдіруге, қарым-қатынас жасауға көмектеседі.

Үй жағдайында музыканы қолдану

- Баламен бірге ән айту, жеңіл әуенді тыңдату.
- Музыкалық ойыншықтар немесе аспаптар арқылы дыбыстармен таныстыру.
- Балаға ұнайтын әуендерге би билеу, қимыл арқылы музыкамен әрекеттесу.
- Күнделікті режимде музыка тыңдау арқылы тыныштандыру немесе сергіту.

Баланың жеке ерекшеліктерін ескеру

- Әр баланың музыканы қабылдау деңгейі әртүрлі, сондықтан оған сәйкес тәсіл қолдану қажет.
- Егер бала гипербелсенді болса, ырғақты, динамикалық әндерді қосу; ал егер бала баяу, сезімтал болса, жұмсақ әуендер мен баяу әндер пайдалы.
- Бала дыбыстарға сезімтал болса, қатты дыбыстан сақтану.

Баламен өзара әрекеттесу

- Ата-аналар баламен бірге қарапайым музыкалық әрекеттер жасау арқылы оның дамуын қолдай алады.
- Қол шапалақтау, аяқ тарсылдату, аспаптарды қолдану арқылы ырғақты сезінуге көмектесу.
- Музыка арқылы балаға жаңа сөздерді үйрету, логопедиялық әндермен сөйлеуді дамыту.

Музыкалық терапия мен мамандар көмегі

- Егер бала музыканы ерекше қабылдаса, музыка терапиясын қарастыру.
- Музыка жетекшісі мен логопед, дефектолог, психологпен бірлесе жұмыс жасау.
- Музыканың көмегімен баланың сенсорлық, когнитивті және моторлық дамуын қолдау.

Логопедтің кеңесі

Бала тілінің дамуын қолдаудың маңызы

- Сөйлеу қабілеті баланың әлеуметтік бейімделуі мен танымдық дамуына тікелей әсер етеді.
- Ерте жастан тіл дамыту жаттығуларын жүргізу маңызды.
- Сөздік қорды байыту, дұрыс дыбыстауды қалыптастыру, коммуникативті дағдыларды жетілдіру қажет.

Үй жағдайында сөйлеуді дамыту әдістері

Күнделікті қарым-қатынас

- Балаңызбен мүмкіндігінше көп сөйлесіңіз, сұрақтар қойыңыз, жауап беруге ынталандырыңыз.
- Қысқа әрі түсінікті сөйлемдер қолданыңыз.
- Сөздерді нақты, дұрыс айтуға тырысыңыз.

Сөйлеуді белсендіру ойындары

- Суреттер арқылы әңгіме құру: Балаға суреттер көрсетіп, «Бұл не?», «Не істеп жатыр?» деген сұрақтар қойыңыз.
- Дыбыстық ойындар: жануарлардың, көліктердің дыбыстарын салып, баланы да қайталауға үйретіңіз.
- Саусақ ойындары: «Саусақ театры», «Қуыршақ ойыны» арқылы сөйлеуді ынталандыру.

Артикуляциялық жаттығулар

- "Жел соқты" – Ерінді түтікше етіп созып, жеңіл үрлеу.
- "Ат шапты" – Тілді таңдайға жабыстырып, «цок-цок» дыбысын шығару.
- "Балық ерні" – Ерінді алдыға созып, «балықша» қимыл жасау.
- "Шамды үрлеу" – Жеңіл, содан кейін қатты үрлеу арқылы тыныс жаттығуларын орындау.

Тыныс алу жаттығулары

- **Жеңіл үрлеу:** Шарды, мақтаны, сабынды көпіршіктерді үрлеу.
- **Дыбыстармен жаттығу:** «Фу-у-у», «Шшшш» сияқты дыбыстарды созып айту.

Дыбыстарды дұрыс айтуға үйрету

- Баланың дыбысты бұрмалап айтатынын байқасаңыз, оны түзету үшін ойын түрінде қайталату.
- Айна алдында жаттығулар жасау арқылы артикуляциясын бақылау.
- Егер бала дыбыстарды мүлде айта алмаса, логопедтің көмегіне жүгіну.

Логопедтің көмегіне қашан жүгіну керек?

Егер балаңыз:

- 2 жасында 10-15 сөзден артық айта алмаса,
- 3 жасында қарапайым сөйлемдер құра алмаса,
- 4-5 жасында кейбір дыбыстарды түсініксіз айтса немесе ауыстырып айтса,
- Тыныс алуында қиындық болса немесе сөйлеу кезінде кідірістер (тұтықпа) байқалса – міндетті түрде логопедке жүгінген жөн.